

שישי צעטאונג צייטונג

ערשטע יעדע פרייטאג. רעדאקציע אויף אדמיניסטראציע. צושטעלער ארע 6. טעלעפאן 201. פרייטאג פ' שמיני' כד אדר ב' תרפ"ט. ליכט צינדען 6.—. Piątek dnia 5 kwietnia 1929

דער נולד

שבת 6 אפריל 9 אוועק
פארשטעלונג - פארשטעלונג
מיט א פארשטעלונג פון "נולד" צום 10-טען מאל
א מתנה צו דער יובילי - פארשטעלונג פון "נולד". יעדער
מתנה א בילד פון פאלגענדע ראלין: נולד, תנחום, מהר"ל, רביצין און פון
דעם רעזשיסער מארק ארנשטיין.

קאוויאזער ליבע

די ראליע "קאמא" פיהרט אויס די בעליבטע סוביעטן
קאמאזער מענץ
מארגען שבת 6 אפריל 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען
מאלאדעסע אפערעטע אין 3 אקטען
פון קאלמאן, רעזשיסיר ק. קרויט
די ראליע "מאריקא" פיהרט אויס מאלווינא ראפער

זאד "ווארמא"

ווינער דראמא
און אפערעטע - טרופט
בראש מיט די בעלזשע ארטיסטען
נחמה, סדיש, האש, שרייבאזעטער
אדמיניסטראטער דעסער, ווייטשעק.
ביליגעטען - אין דער דרוקעריי פון ה' באשאן
פרייטאג פון 6 און שבת אין קאסע

Two Żydowskich Szkół Średnich w Częstochowie.

W NIEDZIELĘ dnia 7 KWIETNIA b. r. o GODZ. 1 PO POŁ., a w razie braku kompletu o godz. 3 p. p. odbędzie się w lokalu własnym, Dąbrowskiego 3-a
Zwyczajne Ogólne Zebranie CZŁONKÓW TOWARZYSTWA.
Porządek obrad: 1) Zagajenie, 2) Wybór przewodniczącego Ogólnego Zebrania, 3) Sprawozdanie Zarządu, 4) Budżet na rok szkolny 1928-9, 5) Wybór Zarządu, 6) Wybór Komisji Rewizyjnej, 7) Wolne wnioski.
ZARZĄD.

געזעלשאפט פון יודישע מיטל-שולע

אין טשענסטאכאוו.
זונטאג דעם 7 אפריל 1 נאכט. אין ווען ס'וועט נישט
ווען די געזעלשאפט צאלט אונזערע 3 נאכט. קומט פאר אין
אייגענעם ראקאל דאמבראדאטא 3-א
אנ'ארנסטיינע פערזאנלעכע
פון די בוינגאליער
טאג-ארדנונג: 1) ערשטע, 2) וואהל פון א פארשטעלונג, 3) בע-
ריכט פון דער פערזאנלעכע, 4) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1928-9,
5) וואהל פון א פערזאנלעכע, 6) וואהל פון א רעזשיסיר-קאמ-
טעי, 7) פרייע פארשלאגען.

זאד "ווארמא"

א הערליכע מוזיק וועט אונזער שפילן יום טוב בוינגאליע
און פריי צו דער פערזאנלעכע פון ווען ישראל יהודה פון
הערליכע פערזאנלעכע פון דער צווייטער-פארבריק, בוינגאליע
צו דער פערזאנלעכע פון אונזער ברודער-ווען און קוין ישראל
יהודה בוינגאליע מיט פיל שיינעלע מאשקאזימא ווינער
א הערליכע מוזיק וועט אונזער שפילן יום טוב
צו דער פערזאנלעכע פון אונזער ברודער-ווען און קוין ישראל
יהודה בוינגאליע מיט פיל שיינעלע מאשקאזימא ווינער
א הערליכע מוזיק וועט אונזער שפילן יום טוב
צו דער פערזאנלעכע פון אונזער ברודער-ווען און קוין ישראל
יהודה בוינגאליע מיט פיל שיינעלע מאשקאזימא ווינער

די יודישע גערמאניע = שולע

א "די פערמע"
מערסטע: 1) לויט'ן ביישפיל פון אלע יאהרען וועט
די פערמע אויך דאס יאהר אנגעטען פון פרייהייט
צו פערזענלעכע מיט בלומען און גרעס קברים
אויפ'ן בית החיים.
2) עס וועט אויך אנגעטען בעשעלונגען
אויף בעפונגען פאלקאנען און פרייזאמ-
הייזער און שטאדט.
3) ארגאניזאציע אויפ'ן און אויספירונג.
מערסטע פערזענלעכע אין דער פערמע שולע פאלקאנען
פון 10-2 געזעלשאפט, 234.
די דירעקציע
אין א געזעלשאפטליכער אינסטיטוציע
ווערט געזוכט א סעקרעטאר וועלכער בע-
הערשט די העברעאישע און פוילישע שפראכען.
ווערען ווי צו דר. ברעס קאמיוניקאציע 1 פון 4-6 געזעלשאפט.

מלכה מרימ

מירכי יעקב בריינר
באו בברית האירושין
צווייטע
עשרה ברכות לכבוד לכת חתונה בברית האירושין
יעקב מ. בריינר לבואכה בברית האירושין
ברכת מול-טוב חתם נח להוויכס.
מי יתן ויורא מצרכם אושר ועשרה.
הברכה לנצח שושנה לבנה.
א הערליכע מול-טוב און א געזעלשאפטליכע ווינער
ישעיהו געזעלשאפט צו ווען חתונה מיט פיל. פאלק פערקאזימא
פאמיליע מרימאן
בעקער סעקציע ביים האנדווערקער-פערפאר-
אין טשענסטאכאוו.
זונטאג דעם 7. ח. פונקטליך 3 נ. מ. קומט פאר אין האנדווערקער-
פערפאר אלע 40
א גרויסע פערזאנלעכע
פון דער בעקער סעקציע
אויפ'ן טאג-ארדנונג פאלגענדע פונקטען: 1) ווערען דער צעלען פראגע 2) ווערען
די טיפן מעל ארויסגעגעבן אין סטאטאסטע.
אלע חברים מוזען אומבעדינגט קומען.

Skład instrumentów muzycznych i zabawek S. L. MASS

ALEJA 7. Tel. 3-30
עמפעהלע צו
צווענגליכע פריי-
זען אין בעקעה-
מע בעדינגונגען
אויף ראטעס
די נעקסטע אפ-
ראטען פון פריי-
"Parlophon" ווי אויך אנדערע מארקען.
גרויסער אויסמאכע פון פליטען. אלע נייע שלאגערען.
אויף לאגער אויך פליטען פון יאסעלע ראזענבראם.

PODZIĘKOWANIE.

Niniejszem składam podziękowanie WP. Dyr. Sabie Rapaportowej, właścicielce zakładu ortop., spec. dla przepukliny, która przyjmuje w hotelu Kaliskim, za troskliwą i pełną poświęcenia pracę przy mnie. Cierpiałem na rupturę przez 20 lat, nie mogłem się pozbyć przepukliny, a dziś dzięki tej wielkiej mistrzyni pozbyłem się ruptury. Jednocześnie zaznaczam, że pospieszyła mi także z pomocą w krytycznym momencie i wydała mi 2 bandaże gumowe lecznicze w cenie 150 zł. bezpłatnie, za co tej Szlachetnej Pani składam Bóg Zapłać.
Abraham Blumengarten, Łódź.
דאמבראדאטא.
דערמיט דירק אויף אויס פון דאמ דער געזעלשאפטליכער דיר.
פריי מאכט דאמבראדאטא, אייגענטימערין פון ערשטענדישע
הער-אמאלע 6 פון בירק ליענדע (האמפל קאליסקי) פאר
דער געזעלשאפטליכער אויספירונג פון בירק אויף
הערליכע אויף האב געלייגט 20 יאהר און חתום א דאמ דער
קאמפלימענטע פון דאמבראדאטא אויפ'ן
הערליכע. געזעלשאפטליכע דאמ אויף דער פריי מאכט דאמ
צוויי גומע בלענדאזעלען אין דער ערשטע פון 150 זל. העל-
כע !! האט מיר געגעבן בחנם.
אברהם בלומענגארטן, לאדז.

PODCZAS ROZTOPÓW WIOSENNYCH

uchronisz się przed przeziębnieniem nosząc naj-praktyczniejsze
KALOSZE PEPEGE
NA PODSZEWCE TRYKOT.
DAMSKIE . . . 10.—
MĘSKIE . . . 11.30
ŻAŁAĆ WSZĘDZIE
ZWRACAJCIE UWAGĘ NA ZNAK FABR.
PEPEGE

פִּין דַּעַר וואָך.

עטלענע מען נאך דער חתונה האט
 דער ארויסגעשטאן קיין סונטיי. עטלעכע
 זינען געפארענען דענער, אז זיי
 זאלען דערשט אלעס צוגרעסען, וואו
 אונזערע רינדן דעם נאכט שעהער און
 צעקעהער. ווי שטערנען צולעב וואו
 שוויי, אז זיי וואל דערשט העבען אלעס
 האט זיי דעם דארפן, און דא ציט
 זיך איהר נישט דאנאמליגען.
 היינט ער טאן, איהר דעם מוילן וואו
 ציטט צו דעם פערברענגען אין לופט-
 בעלן, און נישט קיין וואו שטערנען
 צוואסען וואו וואו שוויי.
 וואו שטערנען האט איהר וואו
 אנגעווארען. קלענע וואו אונזערע
 געברענגענע קיין סונטיי, עס איז
 איהם ביאנאס נאכארען צו שטערנען דא

דאס מראג'ישסמוע קאפיטעל.

[illegible][illegible]

זענען אויך קלער און פערשטענליך
 אז מ'און נישט נישט און איבער-
 חורן.
 און נישט העלענדיג יוצא זען בלויז
 מיטן רעדן, נאך געפילן מיט
 מעשים אז מען טרעט צו עפס צו
 מהן כדי צו פערבעסערן די לשון.
 און געדענק געהערן צו לעבן א
 צוועלפטע האט וועל וועל צו פערנעמען
 מיטן געהערן און לעבן די יודישע
 שול און די יודישע קולטור, און הע-
 טענס אויפנעמען עס און בעיקר צו
 טאען שולן העלען וועלן ענטפער-
 בען ווערע אויפגעפן, די אויפגעפן
 פון א אמת יודישער שול פאר יודישע
 קינדער.
 שוין א לשונע צום ה' דער, שול-
 קולט' און ענטפערן געשטען
 געפילן, און די פרעסע האט מיט-
 געשטעלט אז די אינטערסאנטע עקס-
 טערס, און פארט האט מען גוף הענט
 נישט געזעהן קען שום פאונדמענט, און
 וועגן נישט אז די ברעסע יודישע
 עפענעלעכקייט וועל וועל מיט דעם פער-
 אונטערשטען, אלס א וועל פון דער
 גרויסער און הונטער נישטענדיגקייט.
 ערשט און די לעצטע מען האט וועל
 און דער הארטאטער פרעסע געפילן
 א אויפגאב פון דעם ערנאנדיר-קע-
 טע העלפער רופט אויף די הארטא-
 טער יודען וועל צו פערשרעבן אלס
 מיטגלידער אין דער שטאטונאציע, און
 דאס פאלט מען עפס אזוי פון קעט,
 און מען רופט ארויס אפגעלעגט פונ-
 טען, יחידים, אז וועל וועל וועל פער-
 שרעבן אלס מיטגלידער.
 פאר האלטען אפילו אז אזוי ברעסע
 און גרויסע פאלט - ווא האט נישט
 געדארפט וועל עפס שטייען אויף
 יחידים, נאך מען האט געדארפט וועל
 הענדען צום נאמען פאלט, דאס פון
 וועל א אקציע מיט דעם ברעסעסען
 פערנעם און דעם נאמען פאסשטאט,
 מען קען אויך נישט יוצא זען בלויז
 צום הארטאט, נאך עס דארפן נאכ-
 שטיי געשטען הענדען שולעך קע-
 טענעמען און אלע שטערס, הענדי-
 געשטען און די נאמען שטערס, העל
 פאר זענען ווער, אז קען מיטגלידער
 העלען נישט געהען, הארטאט פאר
 פערשטען נאך ענדיג יודען האט הא-
 בען די געהערניג פערשטענדיג פאר
 דער וועל.
 אבער היינט אלס נישט וועל, זענען
 פאר מיט דער התחלה, מיט דעם ענ-
 הויב צופרידען וועל וועל נאך עפס
 געהערניג, וועל פון וועל נאמען צו
 מעשים, צו פאונדטער ארבעט, און
 פאר זענען וועל אז דער, שול-קולט'
 העס איבערגעגען און אלע שטערס
 פון דער יודישער געזעלשכפער העל-
 בען היל צוהערן איהרע קינדער אלס
 וועלן האט וועלן וועל צוגענומען מיט
 אלע פערס פון וועל נישט צום יי-
 דישע פאלט, העל דאס און דער הי-
 לען און די שטערס פון נאמען וועל
 געהערניג צוהער.
 פון חיים.

דאס איז דער נאָמען אונזער חיל
 כען עס וועלן זיך קענענערירען.
 דער עס האבען זיך שוין קענענע-
 טרייט דן מענשען פון פאלק, העמענס
 הארץ עס פיהט העה אויף דער פרוי-
 רונער ערשטונג האט פיר וועלן אויף
 דער יורשער נאם, חן אויז פונדער
 קינדער, די שול-יונגער, הערס ערצוי-
 גען זעהן די קענענעמאדעס יורושע
 ליבורם, זעהן דעם הימען פון אונזער
 ערנאונגענעס און צוקונפט, און זי
 וועלן די דעיווע קענענליכע ערשע-
 נונ בעזעפניגען און אויפגעפערן.
 עס און דער אונזער צו הייערעה-
 לען און צו בעזעפניגן היי עס וועט
 אויס דער מעס פון דער יורושער ער-
 ציהונג, חן אויז עס מער דערצויגען
 די נעמעס עעהל קינדער פון די
 ברעסע פאלקס - מאמען, העלכע בע-
 ווען די פאשענעכע שולען, דער
 אונזער די שולען פון ציש"א, די יו-
 רושעמישע העלשליכע שולען, חן אויז
 די קינדער הערען און און די רעג-
 רונגס-שולען זי און די יורושעמישע.
 ערצויגען זעהן די פונדעס יודעה הע-
 גען אונזערן עבר און עתיד, העגען
 אונזער הימסטערע און אונזער אור-
 שלעס קליפור-אצרות, זעהן די ער-
 קענענעמאדעס יודעה פון דער הייערענע-
 שער, שפראך און די ערשטע, די פעה-
 שענע שולען הערס כלומערס נע-
 לערנס מיט די קינדער די יורושע
 דעליניע אלס א נענענשטאנדר העל-
 פער און ערשליכטענער יודע צו זיין
 און די ערשטע, די ציש"א שולען איג-
 נאדערן אוננאנזער די יודישע לבוי-
 דום מיט דער העברעאישער שפראך,
 און בעזענען זיך מיטן לערנען די
 יודישע שפראך, און ערשליכע יורושע
 ביפער, מען חיל דער די יורושע
 קינדער ערצווען אלס העלשליכע מע-
 שען פער נישט אלס יודען.
 און עס איז דער קען צוועפניג נאם
 חן אויז קען דאס העמער נישט נעהן,
 און אויב מיר חילען נישט ערלירען
 דאס יונגע דור, אויב מיר חילען נאך
 און די העמער דורות האבען יורושע
 קינדער העלכע וועלן מיט זייער הארץ
 זיין צוועפניג צום יורושע פאלק,
 פונען מיר פאר זי שטען שולעכע
 שולען העלכע וועלן פאר זי עפענע
 די גרויסע אונזערשעפליכע אצרות פון
 אונזער קולטור, העלכע וועלן זי בע-
 קענען מיט אונזער בלוסיגער, ריפער
 חן אויז דרויסער הימסטערע, און
 עניינר מיט אונזער הייערעאישער
 שפראך, מיט דער שפראך פון אונזער
 בייאיינס, מיט דער שפראך און העל-
 בער עס ווענען מיט שווענדער יעה-
 דען צוריק נעשטונגען געהארען די
 נעשטלעכע הערס פון אונזערע גרויסע,
 און די בלוסיגסטע קענענליכע פון
 אונזערע שפאלליכע געוויס און קעספער
 פאר אונזער קיום.
 דאס ווענען שלעס וועלן העגען
 העלכע עס און שוין אויז הייער נע-
 ערס און נעשטונגען געהארען, און זי

עכטס
פסח'דיגטו

מהון מיר איך קעמפעהלען דעם פון דאנע
יאהרען בעפאנטמען און זעהר פאנעם

עכטס
פסח'דיגטו

פראנק = קאפעע = צוזאם

עַר אִיז עַרצֵיגט **בִּהכְשֵׁר גַּמּוּר** אונטער אױפֿױסױט פֿון װױסן
 מױ״ה יעקב פֿרענקעל תּאומים שלױס״א אבד״ק פֿאַרגרױזע װהליל
 וחתנו הרהמ״חג וכו״ מױ״ה חיים קאנעך שלױס״א ובנו חתן
 וכו״ מ״ יחזקאל פֿרענקעל תּאומים שלױס״א.

דער גרינדער שטריימען אויף די פֿעקלעך בעווויזט דעם כשר רחג הפסח
און די פֿייגה'ס דעזער ווארע.

HENRYKA FRANOKA SYNOWIE
Fabryka Środków Kawowych S. A.
Skawina-Kraków

עלמלען וואס צו זינען געווען אין פון
ער האט געזען פארמאכטע פערמא-
נע הערט א קרוינע פערמאנענץ.
אויף דער האט געזען פערמאנענץ האט
זיך געזען א יודישער פאלער-אר-
פאלער זון ער האט דערזעהט אז
הענטן דו יודישע און קריסטליכע
פאלער-ארפאלער הערט א פאלער-
פאלער, נאך האט דו, קריסטליכע, גע-
זען יודישע פאלער-ארפאלער האט
דו געזען אז א פאלער-ארפאלער און
זיך וועלסטו זעהן א פאלער-ארפאלער
דערזעהט דו געזען אז דער-
זעהט און דו יודישע זעהן געזען
דו נאכטעם.
אז, דו געזען איך זעהט אז
ער פארמאכטע פערמאנענץ
דאס געזען פערמאנענץ.
דערפאר איז שוין דערמאנענץ געזען
געזען א פאלער-ארפאלער זעהן
דער זעהט אז הענטן דער זעהט גע-
זען פערמאנענץ.
דו פאלער-ארפאלער איז געזען פערמאנענץ
זיך און דו געזען פערמאנענץ און געזען
געזען פאלער-ארפאלער זעהן און געזען
ער זעהט פערמאנענץ, דריי אפאל-
ער, דו זעהט עס פערמאנענץ און געזען
אז געזען פערמאנענץ פערמאנענץ.
י.א. געזען, דאס דערמאנענץ געזען
זעהן האט א געזען זעהט צו געזען-
ער יודישע געזען פאלער-ארפאלער
דערפאר

און זאגט ער דאס האט די אינסערע-
מאנט פארקויפט אין געהעלפן גע-
הערן נישט און דער יודישער שראן
האט אויך א שטוק פון דער יודישער
האנדלעך.

סאלדאריטעט.

צופארגענס און פארגעקומען א פרי-
יענע פון די לעדער-שריפטער און זאל
נאך העלסט, כדי צו שטערקען די
סאלדאריטעט, האט אין לעצטענס
געגעהערט געהערן צווישן די שרי-
פטלירער לעדער-ארבעטער אין צווא-
נעגעהנט מיט'ן לעצטן שטריק.

אבער עס איז פארגעקומען דער
פרייע און אפילו דערהייל דער שטריק
לענדעריש געהערן, אבער דער פרי-
יענע און פארגעקומען, דער דע-
דערטע שטעקט אויף דער שריפטער פון
דערעס הענטן סאלדאריטעט, הענטן
אנגעהערט און ביידע ליכטע, הענטן
שלום און אהות, דאס הארץ הערט
געזאמלען פון ליכטשאפט, נאך אין פרי-
יענע דערוועגן הערט ווי א קול נירער
מיט די פלעמערס, דאס האט אויסגע-
שניטן א גאנצ'ל האט האנדעלט אין
אין שטריק מיט מיטשטעק און און א
ליכטער, שטעקער האט דאס זעלבע
אונגעל אויך געהאלטן דערדען, דאס
פארגעקומען לעזט איהם נישט, דער שרי-
פטער דערהייל לעזט ווי אבער אויך
נישט און חובבט אן מומלען, גאלד

די מראגעדיג פון יודישען
הומאר.

בעל הרמזן-צו-נאכטס, אויף די
יורש מאמער האט נישט געמערט
הייליגן, האט דער מעמער - קאט-
האט אפגעקערנט א פארלעונג פון
געקומען דראמאטור מארק ארגומען
א. ר. מ. די פאטערע פון יורשען
האט. דער פארלעונג האט
אונז געלויבטען די צוויי דאס פאלק
לעבט דורך פארהערן. די אלוז אין די
געקעט צוה, הען יודען האבען געלי-
טען, האבען ים מיט א חוק אויסגע-
לאזט די שוואמע.
די פארלעונג האט זיך גוט אפגע-
געבען און אינגעסטענען און געשע-
א מאמערע, האט פאר א פאטערע
— פאטע איהר, די פאטערע און
דאס האט און פארלעונג, פאלק
פארזעהט הענען דער אפגעקעט פון
יודישען פאלק, הענען דער גרויסער
פארטא פאלקע פון דעם עם הנזה, און
הענען די פאטערע יודישע מרות
האט פון געטראכט פארען און דער
יודישער פארטא.

[illegible]

קומען מענטשען. נישט קיין וונגלעך.
נאר רעדאקטארען פון צעטונגען, גע-

עם חשם מיד נישט געלעזט שלט-
פון. האט איד ונד שניצל אויפגעכאפט
פון געלעסען אויף דער פערזאנלונג,
כאטש דעם אמת זאגנערונג האט מען
מור נישט אזוי פערזנדליך אויסגענומען.

רעכטמאסן און די צארווע"אן
נעמעלעם הערערן הונדערטער טאל
אויס אפצאלענעם קונגעס, און
פאר דער יודישער ביהונג און ע-א-
בערעצט, אונסענעווערט און רעזשי-
פירט געזעהען דורך אירע שרייבער
און פאר און און אונסענעווערט נע-
הערן דורכ'ן הונדערט אונסענעווערט
עס און איז שוין קען געלונגענער
אויסצעהאל דאס צו שפילן און און
רעכטער פון דער הונדערט, "שטרמ",
הערט דו וואו אלס אונסענעווערט הערן,

